

PAZUDIS TRANSLĀCIJĀ PIEZĪMES PAR EMANUELA DANEŠA UN DEVIDA RIČA SADARBĪBAS PROJEKTIEM

Deivids Ričs

Ja kādreiz mēs varējām pašauties uz tradīciju pārmantojamības sniegto labajūtu, mūsdienās mēs saskaramies ar atbildību par kultūras tulkošanu.¹

Lai cik arī precīzi Homi Babas citāts atbilstu mūsdienām, tas patiesībā ir datēts ar 1989. gadu – gadu, ko var skatīt kā izšķirošu nacionālo konfigurāciju, teritoriālo konfliktu un migrācijas veidu pārdefinēšanu, jo kolektīvajā atmiņā tas ir robežu atvēršanas gads.

Pārejas periodam virzoties cauri dažādām fāzēm, agrāko apstākļu devalvācija radīja jaunus jautājumus par vecajām identitātēm. Līdz ar pārmaiņām daudzās no bijušajām socialistiskajām valstīm atdzima nacionālistisks noskaņojums, bet pārējā Eiropā bija vērojama pastiprināta ārējo robežu nostiprināšana. Vispārējais ksenofobiskas politikas pārsvars rada leģitimitāti drīz pēc 11. septembra, kad viscaur Eiropā esencalizējoši diskursi nomainīja agrāko gadu liberālo multikulturālisma principus un ik pa laikam publiskajā diskursā parādījās reakcionāra antagonisma formā.

It sevišķi populārajās plašsaziņas medijos vārds "integrācija" zibens ātrumā kļuva par apzīmējumu atšķirībām sabiedrībā, un viss tika skatīts kultūras piederības kontekstā, lai gan tās ir un paliek politiskās robežas, ekonomiskā nevienlīdzība un ideoloģiskie koncepti, kas šķir ļaudis visos mērogos.

UTOPIA TRAVEL (2002 / 2004)

Jaunās tūkstošgades sākumā mēs devāmies iepazīšanās braucienā uz Tuvajiem Austrumiem un Dienvidaustrumeiropu, tādējādi atklājot projektu *Utopijas ceļojums*, kas bija veltīts identitātes konstruēšanas

jautājumam vēsturisko pārmaiņu kontekstā. Galvenā iecere bija izveidot video bibliotēku, kas sastāvētu no darbiem, kurus veidojuši mākslinieki un filmu veidotāji, kas dzīvo vai ir ceļojuši no šādām ceļojuma trajektorijas zemēm: Ēģipte, Izraēla, palestīniešu teritorijas, Lībāna, Turcija, Bulgārija, Maķedonija, Serbija, Bosnija un Hercegovina, Horvātija, Slovēnija un Austrija. Maršruts bija atsauce uz tradicionālo rietumu – austrumu ceļu, bet ar nolūku izgaismot dažādos un atšķirīgos politiskos un kulturālos kontekstus, ko tas ietver. Lielu daļu no konkrētajām ģeogrāfiskajām teritorijām šķir konflikti – kā varmācīgā vēstures pieredze to pierāda līdz pat mūsdienām – un raksturo kultūras, reliģijas un etniskā daudzveidība.

Mūsu izpētes projekts šajos reģionos bija vērst uz politiskajām robežām un potenciālajām komunikācijas barjerām, nereducējot tās tikai uz valodu, bet saistot tās ar specifiskiem simboliem, kurus konkrētās nācijas subjekti lieto vēstures un realitātes interpretācijā. Kā norāda Deivids Morlijs un Kevins Robins, identitātes, atmiņas un nostalgijas jautājumi ir neatraujami saistīti ar komunikācijas modeļiem un plūsmām:

„Kā lai izprotam jēdzienu "nacionālais" un dažādo mediju institūciju lomu nacionālo identitāšu konstruēšanā? Šajā ziņā valsts loma ir izšķiroša, jo tieši valsts politika nereti nosaka nacionālā kino parametrus un iespējas, apzinoties "kino potenciālo ideoloģisko spēku (...) kā institūciju ar "nacionalizējošu" funkciju" (Higsons, 1989)."²

No šī skatpunkta *Utopijas ceļojums* kolekcijā bija iecerēts apvienot filmas un video, kas izvēlētas, ņemot vērā kultūras, sociālos un politiskos pieņēmumus, kas valda

1. Bhabha, Homi: *Beyond fundamentalism and liberalism // New Statesman and Society*, 1989.g. 3. mar.

2. Morley, David; Robins, Kevin: *Spaces of Identity // 6 Tradition and Translation: National Culture in its Global Context*, Routledge, London, 1995.

konkrētā autora izcelsmes sabiedrībā – pieņemot, ka nacionālie un kultūras ierobežojumi, konkrētās ģeogrāfiskās robežas un pieņēmums par atšķirīgu dzīves telpu ar noteiktu vēsturisku ietekmi rada pamanāmas atšķirības vizuālās informācijas kodēšanā. Svarīgākais jautājums bija, cik lielā mērā mākslas un filmu radīšanas prakse emancipē no nacionālās identitātes koncepta un cik lielā mērā šis lokālās kultūras produkciju var lasīt un dekodēt citās teritorijās. Viena no apcelto teritoriju iezīmīgajām līdzībām

LOST IN TRANSMISSION NOTES ON COLLABORATIVE PROJECTS BY EMANUEL DANESCH AND DAVID RYCH

David Rych

Where once we could believe in the comforts of continuities of tradition, today we must face the responsibilities of cultural translation.¹

As much as Homi Bhabhas quote might sound quite accurate today, it actually dates back to 1989 – a year that may be seen as a crucial redefinition of national configurations, territorial conflicts and forms of migration, since it is commonly memorized as a date of re-opened borders.

As the following transitional period went through various stages, a devaluation of previous conditions raised new questions about old identities. Along with transformation came a re-emergence of nationalist thought in many of the formerly socialist countries, while like in the rest of Europe one could observe an intensified fortification of external borders. A general prevalence of xenophobic policies found legitimacy in the wake of 9/11, when throughout Europe essentializing discourses outdated liberal multiculturalist principles of previous years and at times surfaced publicly in reactionary antagonisms. Integration rapidly became a keyword to distinction in society, especially in mainstream media terminology, when basically everything started to be negotiated on the bases of cultural belonging, whereas it remains political frontiers, economic inequity and ideological concepts that divide people on all scales.

UTOPIA TRAVEL (2002 / 2004)

In the beginning of the new millennium, we started with early research in the Middle East and South-East Europe for *Utopia Travel*, a project openly inquisitive about constructs of identity in the face of historical

transformation.

The main endeavour was a compilation of a pre-selected video library, produced by artists and filmmakers originating from and in most cases living along a connecting line of following countries: Egypt, Israel and the Palestinian territories, Lebanon, Turkey, Bulgaria, Macedonia, Serbia, Bosnia and Herzegovina, Croatia, Slovenia and Austria.

The itinerary hinted to the traditional route between Occident and Orient, still most of all, this course encompassed a multiplicity of political and cultural contexts. Large parts of the referred geographies have been divided by conflict – as historic experience proved violently, up to most recent times – and repeatedly mediated through cultural, religious or ethnic diversity. Our research in these specific regions, examined political borders as potential communication barriers, not reduced to language alone, but concerning the usage of specific symbols for interpretations of history and reality, ostensibly shared by all national subjects.

As David Morley and Kevin Robins point out, the questions of identity, memory and nostalgia are inextricably interlinked with patterns and flows of communication:

"How are we to understand the „national" and what the role of media institutions is in the construction of national identities? The role of the state is crucial in this respect, in so far as government policies have often determined the parameters and possibilities of various national cinemas, in the context of recognition of „the potential ideological power of cinema...as an institution with a "nationalising" function" (Higson 1989)."² From this angle, the *Utopia Travel* collection was intended to bring together film and video, chosen under

consideration of notions of cultural, social and political reality found in the fragment of the particular society of origin of the authors – presupposing that national and cultural limitations, given by geographical borderlines and the assumption of different habitat environment with certain historical influences, produce noticeable diversities in the coding of visual information.

The relevant questions were, how much the practice of art and filmmaking would keep or emancipate from the concept of national identity and how far these vernaculars of cultural production could be read and decoded in other territories.

One remarkable affinity in a number of these travelled areas at that time was, that the cultural scenes would primarily get familiar with neighbouring scenes via their exposure in central Europe, from where information was transmitted back as a mirror of a "peripheral" culture production – the mirror is the metaphor applied by Bulgarian artist Ventsislav Zankov in his essay on *Understanding the Balkans*³, in which he utilizes Lacan's „mirror stage" to figure out the socialisation processes in South-East Europe.

On the other hand one may critically reflect the assumption of an emerging transnational culture – where the sensation of participating in a system of common values is certain, no matter what geographical origin the participant may be from. A sense of cultural translation, Boris Buden identified as being a "normative counterpoint to nationalistic identification, but also (it) challenges its political practice – by constructing a radically hybrid space, in which every claim to a pure, essential identity principally becomes impossible."⁴

As we see it, curatorial methods in a cross-cultural context revolve around crucial complications: it would have been practically unachievable to avoid problems of stigmatisation and stereotyping. We discussed alternatives to the notion of a Eurocentric perspective. We asked local curators, filmmakers, artists and advisors in educational institutions to select an individual

1. Bhabha, Homi: *Beyond fundamentalism and liberalism // New Statesman and Society*, Mar 3, 1989.

2. Morley, David; Robins, Kevin: *Spaces of Identity // 6 Tradition and Translation: National Culture in its Global Context*, Routledge, London, 1995.

3. Zankov, Ventsislav: *Understanding the Balkans: "Neighbourly" Games and Global Perspectives*, Springerin, Issue 1, 2002.

4. Buden, Boris: *The Pit of Babel-or: The Society that Mistook Culture for Politics // translate.eicpc.net*, 2006.

to laik bija, ka vietējā kultūras scēna ar kaimiņzemes radošo produkciju pamatā iepazīstas caur Viduseiropas informācijas kanāliem, kas atspoguļo to kā "perifēru" kultūru – spogulis ir metafora, kuru savā esejā *Izprotot Balkānus*³ Vencislavs Zankovs, kurš pielieto Lakāna "spoguļa stadiju", lai paskaidrotu Dienvidaustrumeiropas socializācijas procesus.

Tai pat laikā kritiski varētu skatīt arī ideju par topošo transnacionālo kultūru – kur darbojas kopīgu vērtību sistēma neatkarīgi no dalībnieka ģeogrāfiskās izcelsmes vietas. Boriss Budens kultūras tulkošanu identificējis kā "normatīvu kontrapunktu nacionālistiskajai identifikācijai, kas izaicina tās politisko praksi, radot radikāli hibridu telpu, kurā jebkādas pretenzijas uz tiru, esenciālu identitāti kļūst principiāli neiespējamās."⁴

Kā redzam, kuratora darba metodes starpkultūru kontekstā saskaras ar būtiskiem sarežģījumiem: ir praktiski neiespējami izvairīties no apzīmogošanas un stereotipizācijas. Tika apspriestas alternatīvas eiropocentriskajam skatījumam.

Projekta ietvaros aicinājām vietējos kuratorus, filmu veidotājus, māksliniekus un konsultantus no izglītības iestādēm izveidot videodarbu kompilāciju, kas, viņuprāt, atbilstu tēmai „kultūras identitāte”. Paši vēlējamies būt atbildīgi par austriešu daļu. Tajā laikā – 2000. gadā – pie varas nāca koalīcija, ar kuras starpniecību valdībā nonāca Jorga Haidera partija. Tādējādi izlasē iekļuva vairāki video, kas ir kritiski un politiski angažēti un tieši atsaucas uz problemātisko Austrijas situāciju. Kopumā arhīvā tika iekļauti 123 videodarbi.

Pēc gandrīz divu gadu sagatavošanās fāzes pats ceļojums notika no 2002. gada marta līdz jūlijam, izmantojot limuzīna tipa taksometru, kas aprīkots ar monitoriem un kalpo kā mobila video bibliotēka, vairāk vai mazāk precīzi ieturot maršrutu: Kaira, Beiruta, Stambula, Sofija, Beļgrada, Sarajeve, Zagreba, Ļubļana, Grāca un Vine. 2004. gadā notika papildus prezentācija Holonā, jo pirmā

ceļojuma ietvaros ne Izraēlu, nedz palestīniešu teritorijas nebija iespējams šķērsot.

Prezentācijas pārsvarā notika sabiedriskās vietās nolūka strādāt mainīgos apstākļos un ļoti fleksiblā vidē, bet oficiālās filmu demonstrācijas notika arī dažādās mākslas un kultūras institūcijās.

Prezentāciju vidē, tostarp taksometrs un citas alternatīvas struktūras, radīja iespēju raisīties atvērtām diskusijām par konkrētās sabiedrības problēmām un politisko teritoriju konstruēšanu.

Mēs šo projektu izpratām kā islaicīgu neinstitucionālu platformu, kas nodarbojas ar tulkošanas un noteiktu kodu pārnesšanas jautājumiem.

Vairākas no filmām skāra ļoti jutīgas politiskās un sociālās problēmas un pauda oficiālajai patiesībai pretēju vai no tās būtiski atšķirīgu nostāju. Dažos gadījumos tas nozīmēja, ka videokasetes bija jāpārved robežai slepus, tās noslēpjot vai izmantojot diplomātisko pastu, jo to saturs varēja izraisīt problēmas vai būtiskus aizkavējumus uz robežas.

Tā kā filmas izraisīja dažādu reakciju, nereti tās ierosināja sarunas un intervijas, kas tika ierakstītas ceļojuma laikā: ar filmu veidotājiem, politiskajiem aktivistiem, žurnālistiem un kuratoriem.

MINORITY LOGBOX (2006)

Nākamais projekts, kas jau atkal ietvēra videodarbu transportēšanu, tika īstenots pēc mākslas centra *Thyssen-Bornemisza Art Contemporary* (Vine) pasūtījuma izstādes projektam *Kūba: Journey Against The Current*, kas ceļoja pa Danubes upi no Melnās jūras uz Austriju.

Minority Logbox bija tiešs mobils bibliotēkas idejas turpinājums – ierīkota kā miniaturāls kinoteātris treilerī, tā bija aprīkota ar monitoru un digitālo mūzikas automātu un ietvēra dokumentālās filmas un mākslas darbus, kas vēsta par minoritāšu reprezentāciju Turcijā, Rumānijā, Bulgārijā, Serbijā, Horvātijā, Slovākijā un Austrijā. Artikulēt daudzveidību nozīmē runāt par nebeidzamām atšķirībām. Vairākas arhīva filmas pievērsās grautiņiem pret noteiktām kopienām, citas – nacionāliem anklāviem karadarbības zonā, minoritātēm, kas, adaptējoties pilsētas graustu rajona apstākļiem, izveidojušas progresīvu sabiedrību, bet vēl citas akcentēja minoritāšu problēmas apvienotajā Eiropā. Stāsti vēstīja gan par tradicionāla ciemata iedzīvotājiem, kuriem jau paaudzēm ilgi līdzās dzīvo minoritātes, gan par vistipiskākajiem Eiropas pilsoņiem, kuri tiek izraidīti no valsts vizas termiņa beigšanās dēļ.

Izpratne par minoritāti dažādās vietās atšķiras. Kamēr vienā vietā minoritātes tiecas tikt atzītas, citviet ir kopienas, kas nevēlas tikt uzskatītas par tādām, jo tas nozīmētu tālāku marginalizāciju vecuma, klases, fizisku nepilnību, dzimuma vai citu faktoru dēļ. Dažas minoritāšu grupas pašas ir izveidojušas pārliecinošu reprezentāciju, bet citas, kā piemēram romi, saskaras ar apkārtējo neuzticēšanos un bieži tiek pakļautas izmeklēšanai un

3. Zankov, Vencislav: *Understanding the Balkans: "Neighbourly" Games and Global Perspectives*, Springerin, Issue 1, 2002.

4. Budens, Boris: *The Pit of Babel—or: The Society that Mistook Culture for Politics* // translate.eipcp.net, 2006.

compilation of video works, which in their view was a contribution to the theme of "cultural identity". Moreover there was our wish to overtake the selection of the Austrian part. During that time the political coalition of 2000 came about, that brought Jörg Haider's party into government. Thus a number of the chosen videos are critical or politically engaged works, directly referring to the problematic Austrian situation. In total the archive included a broad variety of 123 videos.

Succeeding almost two years of preparation phase, the actual travel took place from March to July 2002, in a taxi limousine equipped with monitors, serving as a mobile unit for the video library, on a more or less precise route through the cities Cairo, Beirut, Istanbul, Sofia, Belgrade, Sarajevo, Zagreb, Ljubljana, Graz and Vienna. In 2004 an additional presentation of the project took place in Holon, since neither Israel, nor the Palestinian territories could be passed through during the first trip.

The presentations took place in public space to the largest extent, with the objective, to work under versatile conditions in a very flexible setting, whilst also connecting to different institutions for art and culture for official screenings.

During the travel the spaces of presentation, including the taxi and alternative structures, gave an opportunity to take part in open discussions on issues considering the complexity of singular societies as well as the construct of political territories. In that sense we understood the project as a temporary non-institutional platform dealing with matters of translation and transmissibility of locatable codes.

Some of the films in particular touch on very sensitive political or social issues, with opposed official truths and several angles of interpretation. This also meant that in a few cases the tapes had to be smuggled across border, by either hiding them or passing control as diplomatic cargo, knowing their contents could have caused problems or strong delays at the checkpoints.

As the films evoke various responses, they often happened to be the starting point for the conversations and interviews recorded during the travel with locally active filmmakers, political activists, journalists and curators.

MINORITY LOGBOX (2006)

A following project, that yet again engaged with a transport of video works, was produced for the exhibition project *Kūba: Journey Against The Current*, commissioned by Thyssen-Bornemisza Art Contemporary, which travelled along the river Danube from the Black Sea towards Austria.

documentaries and art videos, focussing on the visual representation of minorities in Turkey, Romania, Bulgaria, Serbia, Croatia, Hungary, Slovakia and Austria. To articulate diversity would mean to speak about a sheer endlessness of differences. In case of this respective archive, some films would address pogroms against communities, others with national enclaves along the frontlines of war, minorities that became very progressive

Minority Logbox is a direct continuation of the mobile library idea - set as a sort of micro cinema space inside a caravan, that was equipped with a monitor and a digital jukebox, holding an archive containing mainly

and adaptive inhabitants of urban shantytowns - or in a united Europe frequently struggle due to ID complications. The image oscillates from traditional villagers, who

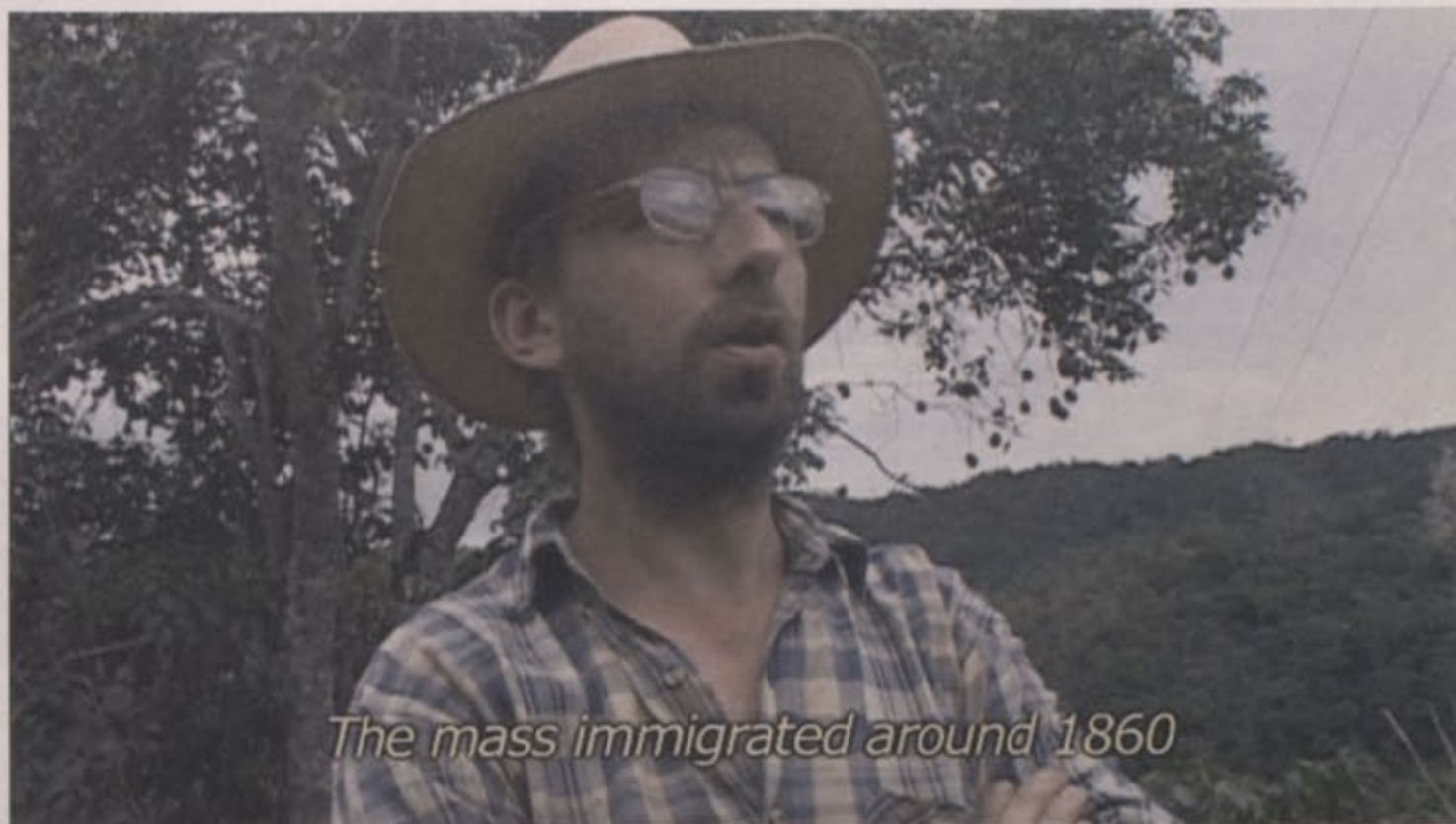
aizbildniecībai. Ņemot vērā šos apstākļus, mums bija svarīgi nošķirt reprezentējošus un pašreprezentējošus autorus.

Vizuālie dokumenti, kas sniedz ieskatu kādā konkrētā kopienā, ir vēl jo nozīmīgāki, ja to izcelsme ir šī sabiedrības grupa – it īpaši, ja tie izgaismo politiski mazspēcīgu pozīciju un funkcionē kā atmiņas darba vidutājs – būt klātesošam, bet nereprezentētam. Mēģinājumā parādīt daudzveidīgus darbus par marginalizētajām iedzīvotāju grupām mobilā bibliotēka ietvēra plašu nacionālo un pārnacionālo minoritāšu loku – tas nozīmēja arī ar dzimti saistītus darbus, piemēram, Budapeštas Lesbiešu filmu kolektīva veidotās video – nolūkā kontrastēt dažādus skatījumus, reprezentācijas un tulkojumus. Mēs cerējām, ka skatītāji iegūs citādu skatījumu uz dominējošo sabiedrību un tās izslēgšanas mehānismiem, tomēr apzinoties arī apzīmogošanu, kas noris starp minoritātēm un to iekšienē.

DZIMTENES APRISĒS (2007)

Pēdējais šeit apskatītais darbs – *Dzimtenes aprisē* – sasauca ar sākotnējo jautājumu par esenciālu identitāti un nacionālajām projekcijām. 2005. gadā Austrija svinēja vairākas gadadienas – 10 gadus kopš pievienošanās Eiropas Savienībai, konstitūcijas 50. gadadienu un otrās republikas (pēc Otrā pasaules

kara) 60 gadus. Patriotiskās svinības ignorēja nozīmīgu Austrijas vēstures daļu pirms 1945. gada, kas līdz šim tikusi klusināta ar mērķtiecīgi lolotu upura diskursu. Lai skatītu šo jautājumu netiešā formā, mums radās interese iepazīties ar austriešu kopienām, kas dzīvojušas hermētiskos kultūras anklāvos citās zemēs vēl ilgi pirms bēdīgi slavenā Trešā reiša perioda. Mūsu mērķis bija noskaidrot, cik lielā mērā Austrijas vēstures tumšās lappuses ietekmējušas arī tālumā dzīvojošos austriešus. Mēs devāmies uz Brazīlijas augstieni, meklējot *Colônia Tirol*, kuras iedzīvotājiem teorētiski nevajadzētu būt šīs vēsturiskās nastas nomāktiem. Rezultātā tapa dokumentālā filma, kas uzņemta vērojošā vizuālās antropoloģijas formā ar norises vietu vēsturiskajā austriešu apmešanās vietā, kas radusies pēc 1857. gada emigrācijas viļņa. Kad 1850. gadā starptautiskā spiediena rezultātā Brazīlija atteicās no afrikāņu vergu ieviešanas,

Brazīlijas grāfiene Leopoldīne, Austrijas imperatora Franka I meita un pirmā Brazīlijas imperatore, aicināja savus tautiešus apmesties Brazīlijā. Tieši viņa izvēlējās Brazīlijas jaunā karoga krāsas, ņemot vērā Austrijas impērijai raksturīgo "melni dzelteno". Zaļajam bija jāsimbolizē džungļi, kas jāuzvar, un auglība, kas jāpanāk. 1917. gadā Brazīlija pirmoreiz pieteica karu Vācijai un Austroungārijas impērijai. Otrā pasaules karā Brazīlija piedalījās bruņotā cīņā pret fašismu Eiropā, kā rezultātā Brazīlijā tika apspiesti vācu un itāļu izcelsmes iedzīvotāji, kuri jau desmitiem gadu tika uzskatīti par līdztiesīgiem Brazīlijas iedzīvotājiem. Izolētības un sākotnējai pārticībai – tās avots bija kafijas ražošana – sekojošas ilglaicīgas ekonomiskās krīzes dēļ tiroliešu kolonija hermētiski izolētā formā netālu no Leopoldīnas pilsētas Brazīlijas federālajā zemē Espiritusantā eksistē vairāk nekā 150 gadus

embody a minority over generations, to the most contemporary citizens of Europe, who are expelled with an expired visa.

Depending on location there may also exist official definitions of who is considered a minority. Whilst others struggle for recognition and even consideration, clearly there are communities that may not even wish to be classified as minorities for various reasons - most groups are not homogenous – as some members face further marginalization due to age, class, disability, gender or other factors. Whereas few marginalised communities found accurate representation from within, they have frequently been the focus of investigation and patronization - like the Romany people, who have been repeatedly depicted by others. Considering this viewpoint it was important for us to distinguish between a representing and a self-representing author.

Visual documents that give an insight into particular communities are even more valid, once they originate from within these groups - especially if it entails a politically disempowered position an active participation in the medial memory work - being present and not represented.

In an attempt to show a multitude of works on and by marginalized population groups, the mobile library included a wide range of national as well as transnational minorities - this included also gender-related works,

as for example videos by the Budapest Lesbian Film Collective - to contrast a variety of views, representations and translations. We were hoping that the audience might take different angles on the dominant society and its mechanisms of exclusion, but also get aware about stigmatisation among and within marginalized groups.

OUTLINES OF A HOMELAND (2007)

The last work in reference at this point relates once more to the initial question of essentialist identity and national projection. In 2005 Austria celebrated a multiple anniversary – 10 years since joining the European Union, 50 years of its constitution and 60 years of the second republic, after the end of World War 2. The patriotic jubilation blinded out an essential part of history before 1945, which has been wrapped in long-nurtured notions of victimhood. To touch on this issue in an implicit approach, we became curious to explore communities of Austrians, living in hermetic cultural enclaves in foreign countries long before

the troubled period of the Third Reich. The objective was to figure out how much of the historical implications have been transmitted abroad and if it had an impact on their community. We set off to the Brazilian highlands, searching for the *Colônia Tirol*, whose inhabitants were presumably untouched by that historical burden. The outcome is a documentary, shot in an observative manner of visual anthropology, set against a background of a historic Austrian settlement, which remained as a consequence of the transatlantic migration stream from the year 1857. When Brazil was internationally pressured to resign on the import of African slaves from 1850 onwards, duchess Leopoldina of Brazil, daughter of emperor Franz 1. of Austria and first empress of Brazil, encouraged the immigration and settlement of her compatriots. It was also her, who determined the colours of the new Brazilian flag taking into consideration the imperial "black-yellow" of Austria. Green should symbolize the jungle, which was to be defeated, and the expectation of fertility. In 1917 Brazil first declared war against Germany and

– tālu no Eiropas politiskajiem notikumiem un transformācijām, tostarp no Austrijas monarhijas gala un nacionālsociālisma dzimšanas.

XX gadsimta 60. gados austriešu etnologa Karla Ilga publikācijas pievērsa pastiprinātu uzmanību *Colônia Tyrol*. Rakstos – kā, piemēram, *Vācieši Latīņamerikā* – viņš izveidoja precīzas bijušo kolonistu ģimeņu topogrāfijas. Tomēr viņa galvenā interese bija vācu kultūras un valodas saglabāšanās šajos anklāvos.

Profesoram Ilgam iegūstot ietekmi lauku apvidos, kurus viņš bija braucis pētīt, viņa zinātniskais sociokulturālais pētījums izjuka. Lai saglabātu zūdošo kultūru, viņš uz

Colônia Tyrol nosūtīja vācu valodas skolotāju un apgādāja bijušo koloniju ar vācu grāmatām. Šīs aktivitātes tika traktētas kā palīdzība attīstībai, uz koloniju tika sūtīti pat tādi tautas mākslas objekti kā tradicionālie dirndli.

Nacionālistisku un nostalgisku projekciju uz *Colônia Tyrol* ietekme nav zudusi vēl mūsdienās – 40 gadus pēc tam, kad Karls Ilgs uzsāka anklāva vāciskošanu. Šie "tropiskie tiroleiši" ir Brazīlijas pilsoņi, bet „vecā dzimtene” uztur un veicina viņu piesaisti Austrijai.

Patlaban viņu kultūra šķiet hibrīda, kaut kas jauns, lingvistiski un vēsturiski – noteikti atmetama ir Austrija nereti izskanējusi doma, ka tur ir saglabājusies tīra

kultūra. Protams, ir atsevišķas mimētiskas līdzības – mehānisms, kas tikpat labi funkcionē starp koloniālo varu un tai pakļautajiem subjektiem nolūkā gūt labumu vai neatkarību – kā reanimētā jodelēšana cerībā piesaistīt tūristus. Performatīvais aspekts kļūst par daļu no "jaunatkļātās" identitātes, tāds kā teatrāls esenciālists. Filmai noslēdzoties Vēstures antropoloģijas audiodokumentācijas institūtā Vīnē, arhīvs atkal atgriežas kā vadošais motīvs. Šajā gadījumā arhīvu var uzlūkot kā visdrošāko konkrētās kultūras saglabāšanas vietu, jo, visticamākais, pēdējās tirolešu mantojuma orālās paliekas nākamās paaudzes laikā asimilēs brazīlieši. Ja vien neatbrauks tūristi...

www.utopia-travel.org
www.minority-logbox.org
www.parakanal.com/rych
www.danesch.at

the Austrian-Hungarian Empire. In the second following World War Brazil faced European fascism with armed forces, whilst as a consequence it came to the internal suppression of numerous immigrants of German and Italian origin in Brazil, which were fully recognized as settlers since decades.

Because of the subsequent isolation, and also due to a continuous economic crisis after initial wealth through coffee production, the Tyrolean colony had outlasted almost 150 years since its establishment in an hermetically isolated form in the highlands close to Leopoldina in the Brazilian Federal State Espírito Santo - remote from politically relevant tensions and transformations in Europe and in particular the significant role of Austria in the following history, from the end of monarchy over a period of national socialism.

In the mid 1960's the *Colônia Tyrol* suddenly gained increased attention due to the writings of Austrian ethnologist Karl Ilg. In his publications, carrying titles like *The German in Latin America*, Karl Ilg established precise topographies of the remaining families of the former colonists. His principal interest above all, however, was the preservation of German culture and the German language in those enclaves.

As Professor Ilg gained influence in the most rural communities he went to explore, at some point scientific research and socio-cultural experiment collapsed. To sustain a fading culture, he appointed German-speaking teachers and took care that, among other things, the *Colônia Tyrol* was supplied with German books. All activities were carried out in a manner of development aid, which included sending folkloristic objects, such as traditional dirndls.

Since Karl Ilg started a German-inclined appropriation almost 40 years ago, the influence of a nationalistic and nostalgic projection towards the *Colônia Tyrol* continues till the present times. These "tropical Tyrolean" apply officially as Brazilian citizens, yet the "old Austrian homeland" maintains and promotes their affiliation. Currently their culture appears as a hybrid, as something new, linguistically and historically – one can certainly abolish the thought, that a pure culture was preserved, as some Austrian voices try to make us believe. Of course there are single forms of mimetic complicity - a

mechanism that has as well often occurred between a colonial power and its subjugated subject, in aspiration to gain benefit or independence – like in this case the reanimation of yodelling is as well connected to the hope to attract tourists. The performative aspect becomes part of the "re-discovered" identity, in a sort of theatrical essentialism.

With the closing scene taking place in an institute of historic anthropological audio-documentation in Vienna, once more the archive returns as a leading motive. In this very case the archive can be seen as the most plausible space of preservation of this particular culture, since the last oral remains of Tyrolean heritage on location will most likely assimilate to Brazilian over the next generations - unless the tourists really come.

www.utopia-travel.org
www.minority-logbox.org
www.parakanal.com/rych
www.danesch.at

